

a kézműves, ne lettek volna velünk mindenkor Judások, Julianok, Henrikek, Lutheerek, Combés-k, Hansbreauk-ök: ki mer te volna megtépni Istenért s hazaért oly sok vérrel itatott lobogónkat, s ki tudott volna minden térről leszorítani?

Sorainkból léptek elő ádáz ellenségeink!

Egy pillantás a történelemben. Egy pillantás Európa küzdő színterére, a hol télen, gyávaság, bütlenség, árulás, elvtelenség van — azon a vonalon katolikusok táboroznak.

Az ellenség jelszava: „Port a katholicusok szemébe, nem igazságot!” Cselveteiknek felültünk. Kiszegzett csapdáikba estünk. A szó és írás minden fegyverrel nem arra törekedtek-e elleneink, hogy először zavarba hozzanak, a katolikus táborot megszegyenyítsék, önmagával ellenmondásba hozzák, meghasonlítsák, összezavarják, s aztán leszorítsák, hogy ők felülmelkedjenek.

Rationalistákhoz, naturalistákhoz, athetistákhoz, pessimistákhoz, skeptikusokhoz, hitetlenekhez jártunk iskolába.

Nem keresztényektől vásároltunk!

Nem keresztény lapokat támogattunk.

Nem keresztény iskolákat építettünk.

Nem keresztény kaszinóknak szórakozunk.

Nem keresztény módon dolgozunk s alamizsnálkodunk.

Nem katolikus testvéreinket támogatjuk.

A katolikus népszövetség az öntudatos, a tette kész, a hitű katolikusok ligája. A kegyelemből, a t a b e r n á k u l u m b ó l, a hitből élő vitézek tábora le-

gyen. Malasztos élet, malasztos katolikusok! Egy táborba!

Első célunk: belső átalakulás!

Második: külső akció!

Ily szellemben: „Eviva sancta liga!”

— i — s dr.

Kath. öntudat.

Gyárfás Elemér dr. beszéde a Népszövetség megalakulása: Dicsőszentmártonban.

Egy hiraevés francia festőnek van egy érdekes, gyönyörű szép képe. Alszik a tábor. Holdvilágos éjszaka van. Az őrtüzek leégtek már, de a parázs még izzik, piroslik. A fegyverek gulába vannak rakva, a lovak lenyergelve, kipányvázva.

És az egész tábor alszik. Alszik mélyen, öntudatlanul. Tiszteket, legénységet alig lehet megkülönböztetni, be takarja valamennyit a sűrű katonák köppenyeg.

Nagy távolságokra egy-egy őrszem van felállítva. Az ő hivatása volna minden gyanús neszt figyelemmel kísérni s örködni az alvó tábor nyugalma felett. De az őrszemekre is átragad tarsaikról az álom. Egyikben még küzködik a lelkiismeret. A másik beleszúrta szuronyát a földbe s fegyverére támaszkodva bóbiskol. A harmadik pedig kötelességéről végtelmen megfeledkezve, végignyújtózik a földön.

S az egész tábor alszik. Alszik mélyen, öntudatlanul.

A messze távolban lovakat nyergelnek, aknákat, sáncokat építenek, ágyukat vonszolnak elő. Csendben, zajtalanul, az éj sűrű leple alatt serényen foly a munka.

És a tábor alszik.

Egy kis eberség, egy kis figyelem, a kötelességerzetnek, lelkesedésnek csak egy paránya is elegendő volna hozzá, hogy a fenyegett tábor, mint egy ember talpra álljon.

De az egész tábor alszik. Alszik mélyen. Alszik öntudatlanul.

M. T. Közönség! Ez a kép az erdélyi katolicizmus képe.

Minket is kiküldöttek a nagy világba, hogy küzdjünk, harcoljunk eszményeinkért.

És mi alszunk.

El vagyunk erőltetve, el vagyunk esügedve, el vagyunk bátortalanodva. A mi szavunkat már senki sem hallgatja, a mi véleményünket senki sem kérdi, a mi meggyőződésünket senki sem veszi tekintetbe. Minden meggyőződés tiszteletet követel, minden érdek kielégítést kér, de ha a mi panaszos, gyenge hangunk halkán, nagyon halkán fölhangzik valahol, a felelet reá: gúnyos mosoly és egykedvű vállvonogatás.

Nekünk katolikusoknak nincs már szavunk ebben az országban. Ha a mi szent hitünket becsümlük, ócsárolják, hallgatunk. Ha a mi legszentebb intézményeinket kigúnyolják, kifigurázzák, mosolygunk hozzá. Ha a mi vallásunk fontos tanait s a mi egyházunk papjait krajcáros lapok és mosdatlan szájak bepiszkítják, berondítják, nem tudunk védelmükre kelni.

Mert gyöngék, erőtlének, esügedtek vagyunk.

Alvó táborral nem lehet esatát nyerni.

Férfiak, akiknek lelkében él még a hit s magasan lobog a lelkesedés lángja, kezükbe vették az ébresztő trombitát, riadót fújtak s fegyver alá szólítják Magyarország katolikusait. Kint nagy Magyarországon összefogtak mind az emberek, akik szépet, nagyot, dicsőt akarnak alkotni s egy táborba tömörülve, egységes vezetés alatt, a Szűz Máriás lobogóval kezükben küzdenek a nagy, dicső, keresztény Magyarországért.

Ebből a küzdelemből nekünk sem szabad kimaradnunk. Nekünk is föl kell végre ébrednünk, katolikus öntudatra kell ébrednünk; ha lámpással keresve is, de meg kell találnunk az egymás kezét, hogy összefogozhassunk, hogy együtt erősebbek lehessünk.

Egy-két ember szavát el lehet némitani, el lehet csitítani, le lehet hurrogni, de ha fölemel-

9. Ti is hát új párok, ezt jól megértétek,
Amíg éltek egymást mindig szeresétek,
Terheteket együtt híven viseljétek,
Jó és balsorsban egymást megsegítsétek.

10. Csak úgy lesz rajtatok az Isten áldása,
Ha egymásban leszen szíveteknek mássa,
Igy lesz házatokban — szemetek meglássa,
Bor, buza, bekeség, kukorica, kása.

11. Ti pedig, kik ez új pár tiszteletére
Most összegyűltetek ennek örömeire,
Ha kedvességtetek nem leszen terhére,
Még csak kettőt szólók, aztán állok félre.

12. Most jutott eszembe mi akar itt lenni,
Lakadalmat akar ki-ki ma tartani.
Mindenki ki akar itt magáért tenni,
De csak úgy, ha módja fog benne lenni.

13. Mert lakadalomban étel kívántatik,
Ital is melléje nagy bőven adatik.
De kegyelmeteknél semmi sem láttatik,
A semmiből pedig senki sem chetik.

14. De azok, kik nékem könyörögni fognak,
Egy-két darab hurkát, tudom hogy kaphatnak,
Kalácsot, pecsenyét tányérra rakhatnak,
Tányéron a késsel eldarabolhatnak.

15. Asszonyink, uraink, kik ide gyűltetek,
Rózsaszínű szűzek, akik leültetek,
Kik asztalink körül letelepedtetek,
Tudjátok-e ide, miért sereglettetek.

16. Nem azért ám, hogy itt versenyt aludjatok,
Vagy mennyasszonyunknak himet varrjatok,
Hanem oldalossal, hogy itt birkózzatok,
A sörös kulacsosul megbarátkoztatok.

17. Mert gazdánk már asztalát megterítette,
Késeit, villáit ide helyezette,
Hetvenöt kenyerét immár felszolgált,
Száz akós hordóját husz csapra ütette.

18. De a' még mind semmi, bátra az örege,
A kunyhóban fülel kétszáz verébége,
A nyárson most pirul hetvenhét cinege,
Hát a sok kicsinált, becsinált esemege.

19. Szarkaláb, nyulfarka édesen csinálva,
Ürgének a nyelvük savanyon formálva,
Kakukfarka, tyúk is édesen fundálva,
Jó káposzta disznó farkával póználva.

20. Ezek után leszen gesztenye jó puha,
Vadalmával együtt citromgaluska,
Timsó, bors, szegfűvel teli iskatula,
Ki ezekből iszik, tudom nem lesz baja.

21. Megbocsássanak, ha eleget nem teszek
Jó kívánságomnak, ámbár rajta leszek,
De jól van a dolog, már mindenek készek,
Ugy tudom, mindennek majd kedvében leszek.

22. A módot, a dolgot, ha el nem találom,
Vétekül ne legyen, már csak megpróbálom,
No násznagy uram nekem feleletet adjon,
Hogy véghez vihessem, ami akaratom.

23. No hát násznagy uram, ad-e engedelmet,
Hogy immár felhordjam elhült étkeimet
És megelégtsem szép sereg népemet,
Aki itten éhesen várnak engemet.

24. Mert ha nem adatik ez a szabadságom,
Minden ételem a szomszédba hordom,
Örömmel veszik ott, azt is már jól tudom,
De kegyelmeteknek örömebb adom.

25. Az Atya Úr Isten áldjon meg már minket,
A Szentlélek Isten szenteljen meg minket,
A Fiú Úr Isten szaporítsa eddelünket.

Majd jönnek az ételek közöntsései. Más alkalommal írásban kértem el. Ócska, vásot papirosról böngésztem le e sorokat. Még 1847-ben irtak. Azóta hány székely lakadalomban végig mondották. Nem a költői értéket kell benne keresni. A ki irta, rég porrá lett. Nem tanulta a verstant, nem pattoztott hexametert, nem simított jambusokat. Rimet kerekített, ha receseg, ha ropog. Mégis venát árult el. Költői hajlamot, mely a székely népet örömeiben, bujában versfaragásra ragadta. Darabos kifejezése mellett is némi udvariasságra törekszik. Jó kedv mellett egyházas gondolkozását nem veti sutba. Nem is adnám illatos légből, levegő susogásában, hold rezgő fényében vagon számra gyártott, semmitmondó, vallástalan versekért.

György Gábor.

jük a szavunkat valamennyien, azt meg kell hallania és meg kell hallgatnia mindenkinek.

Öntudatra kell ébrednünk! Nem szabad szégyenkezniük a hitünk miatt, nem szabad félnünk, nem szabad gyáván meghunyászkodnunk.

Igaz, hozzá vagyunk már szokva, hogy szégyenkezünk a hitünk miatt. Szinte szállóigévé vált, hogy a mi hitünk a szoknás papoknak és a vénasszonyoknak a vallása; hogy azt komoly, tudományosan képzett modern ember életének vezéreszméjévé nem teheti; hogy annak erkölcsi szabályait megtartani döresség, nevetséges dolog.

Hogy ilyen hülye, rosszakarátú mondások szállóigévé válhattak, annak csak az az oka, hogy mi aludtunk. Eddig is voltunk, sokan voltunk, akik tudtuk, hogy mindez nem igazság, mindez hazugság és rágalom. De mi aludtunk. Tudtuk, de elhallgattuk, ellepleztük, mert szégyeltük a hitünket s féltünk azt megvallani.

Hogy mindez megváltozzék, öntudatra kell ébrednünk. Össze kell fogni mindnyájunknak, akik egyet hiszünk és vallunk, s szemébe kell mondani a világnak a hü meggyőződésünket. Katholikus öntudat nélkül hiába építünk fényes templomokat, hiába teszünk kegyes alapítványokat. Azt megtették a francia katolikusok is. De mert nem volt bennük katolikus öntudat, mert nem tudták és nem merték az ő katolikus meggyőződésüket belevinni az életbe, elvették a templomaikat, elvették az alapítványait s koldusbotra juttatták a papságukat.

Ne tartsunk tehát attól, hogy a korcsmai és kávéházi nyelvek talán bigott vénasszonyoknak fognak minket nevezni.

Én ki merem mondani nyíltan: Nem férfi az, a kinek nincs meggyőződése. S nem férfi az, aki a meggyőződését nem meri megvallani.

Mert nekünk hitvallókra van szükségünk. Hitvallókra, akik nem szégyenlik, nem rejtegetik, de büszkék arra, hogy katolikusok s büszkék arra, hogy megadhatják a tiszteletet a mi szent hitünk minden tanításának, minden papjának, minden intézményének.

Az ilyen példa vonz, fellelkesít, az ilyen példa egy élő prédikáció.

Ez év tavaszán kijött nekünk ezredparancsban, hogy következő vasárnap husvéti szent gyónásra megy a legénység. Megelőző nap, a gyakorlat befejezése után felvonultatta a szolgálattevő tiszt a legénységet maga elé s egy pár szót szólt hozzájuk a holnapi napról. Röviden beszélt, férfiasan, katonásan. Istenről, Krisztusról s az ő írgalmáról. Elmondhatom, hogy sok híres egyházi szónokot hallottam, de talán egyik sem gyakorolt rám olyan hatást, mint az a fiatal huszárhadnagyoska. S mikor vasárnap, mintegy szavainak megerősítése, megpecsételése képpen ott látta térdelni a legénység az ő hadnagyát a gyóntatószék előtt, többert ért az neki, fölkelkesítőbb, buzdítóbb volt az ezer prédikációnál.

Férfi volt és katona és nem félt, nem szégyenkezett a hitéért. Ilyen hitvalló férfiakra van szüksége a Katholikus Népszövetségnek.

Szüksége van katolikus családyákra is, akik megtanítják gyűyögő gyermekeiket Isten nevére, megtanítják őket összetett kézzel imádkozni az Úr Jézushoz; szelidséggel, szép szóval visszavezetik Istenhez, netalán más útra tévedt férjüket, akik büszkék arra, hogy katolikus családyák s ezt az ő katolikus családyai méltóságukat éreztetik a világgal is.

És szüksége van végül a Népszövetségnek a katolikus ifjúságra. Ki lelkesednék inkább eszményekért, mint az ifjúság? Ki volna képes jobban átérzeni, fölérteni a mi szent hitünknek fonséges igazságait, mint az ártatlan lelkű, tiszta szívű ifjúság?

Nos hát ennek az ifjúságnak is katolikus öntudatra kell ébrednie. Hogy megmaradjon az egyenes úton. Hogy tündöklő példája lehessen a keresztény ifjúnak és épülésére szolgáljon mindenkinek.

Férfiakban és nőkben, ifjakban és öregekben, mindenkiben fel kell ébrednie tehát annak a katolikus öntudatnak!

Ébredjen föl hát mindnyájunkban az a katolikus öntudat! Nézzünk körül, vegyük észre, értsük meg és érezzük át, hogy hiszen sokan vagyunk, erősek vagyunk, senkitől sem kell félnünk s elvégre is má még nem büntetendő cselekmény katolikusnak lenni?!

Hát kik vagyunk mi ebben az országban? Jövevények talán, akik idegen erkölcsöket, idegen kultúrát, nemzetbomlasztó tanokat, a nemzet erkölcesit aláasó világnézetet hozunk magunkkal? A kik távol állunk a nemzet szívetől, lelkétől, multjától, törekvéseitől, történetétől? Forradalmárok vagyunk, akik a törvényes rendet s felebarátaink vagyonát fenyegetjük?

Hiszen a kereszt, a mi keresztünk ragyog ezer év óta a szent koronán, királyaink fején; a mi keresztünket emelte magasra Hunyadi leg-hivebb bajtársa, Kapisztrán János Belgrád ostrománál, a mi keresztünkkel lelkesítette győzelemre az a hős piarista pap honvédeinket a branyicskói csatában. A mi evangéliumunkra teszik le királyaink az alkotmánybiztosító esküt. A mi szent hitünknek az alapelvei vannak lefektetve ezeréves törvényeinkben. A mi Szűz Anyánknak ajánlotta fel első szent királyunk ezt az országot s a mi áldott Nagyasszonyunk védett, oltalmazott minket ezer esztendőn keresztül minden vesszel, viharral szemben. Ennek, a mi áldott Szűz Anyánknak a képe lengett Rákóczi kurucainak s a szabadságharc hős honvédeinek főhehár lobogóján.

S mi ma nem volnánk büszkék arra, hogy katolikusok lehetünk? Nekünk ezt még bátorító, lelkesítő beszédekben kell megmagyarázni?

Nem! Nekünk nincs okunk szégyenkezni a hitünk miatt. Mi teljes joggal lehetünk büszkék a mi szent hitünkre, annak minden tanítására, minden intézményére. Ha valaki, úgy mi mutathatunk rá jogos büszkeséggel a katakombák egyházától a XX. századig, Szent Ágostontól a Majláthokig és Prohászkaig a kiváló nagy jellemeknek egy olyan legiójára, melyhez hasonlót nem tud felmutatni a történelem.

És felni, gyáván meghunyászkodni sínes okunk. Hiszen, ha mi talpra állunk, megrendül alattunk a föld. Ha mi fölemeljük a szavunkat, elhallzik az a Kárpátoktól az Adriáig. Ha mi megmozdítjuk a mi erős karjainkat, megfagy az ajkukon az a gnyos mosoly s elnémulnak azok a becsmérő, csufoló, mosdatlan ajkak.

Csak tőlünk függ, hogy minden megváltozzék. Csak tőlünk függ, hogy felébredjen bennünk a lelkes, izzó, meglevelelt, sziklakat megmozgató katolikus öntudat.

Kath. Népszövetség.

Mit is akar a népszövetség? Nem akar sokat, csakis öntudatos katolikus férfiakat és nőket nevelni. Azt akarja, hogy a kath. társadalmat kösse össze az a hatalmas lánc, melyet ő n t u d a t n a k nevezünk. Azt akarja, hogy szép Magyarország kath. szívei együttesen dobjanak, egy célért lelkesüljenek, egyet érezzenek. Nem akar mást, mint jól szervezett hadsereggel szembeszállni a fel-feltörő ellenséggel, mely vezetni akar. Nem akar egyebet, mint a templomon kívül is összetartani a hívőket, hogy

ott künn az Isten szabad ege alatt is érezzen, beszéljen és cselekedjen katolikusan.

Csak ezt akarja a népszövetség, egyebet nem. És ezt elérni nehéz? Ezt keresztül vinni nehézségekbe ütközik? Igen, ott, a hol nem akarják. Ott, a hol a „felekezeti béke stb. . . .“ elvére építenek várakat, hogy romba dölve mi is pusztuljunk. Ott, a hol a nemtörődömség gyökeret vert, ott nem akarják, ott nem lehet . . . de ezt csakis ott mondják, máshol sehol.

Népszövetséget megalakítani mindenütt lehet, sőt kell alakítani. Bármint is krákelereskednek ellene esetleg méltóságos, nagyságos és tek. urak — ennek meg kell lennie. Oly szükség van erre, mint a mindennapi kenyér. — Erre pedig tagadhatatlan szükség van! Híveink zöme öntudatlanul, mondhatni vallási meggyőződés nélkül bolyong a világon, egy tartja meg úgy a hogy össze: „magával született öröklött vallásossága,“ melyből hiányzik azonban az a valami, a mire nekünk katolikusoknak szükségünk van: a g y a k o r l a t i ö n t u d a t. Ez hiányzik kath. civileinkben, de meg egyházi embereinkben is. Igen, mert szükség nem volt rá. Most van! Most ez kell — mert az élet reávit. Falun, városban és ez utóbbiban különösen, kell népszövetség. Egyekké kell lenünk, egyé kell forrjunk falun, de különösen városokon, a hol oly sok az alkalom: a „hittagadás, vallási nemtörődésre, erkölcselenségre, szociáldemokraciára stb. . . .“ Itt kell sátrat ütni, várakat emelni a kath. szíveknek a népszövetség által. Pelda is van arra már, hogy igen lehet városokban is üdvöven dolgozni. Koiozsvár és Segesvár vezet e tekintetben. Miért? Mert van egy jó esomó jóakarát, és kintás a munkában. A zászlót kibontotta még tavaly mindkét helyen a népszövetség és mi az eredmény? Az, hogy van ott ám vallási öntudat. Van élet — olyan pezsgő kath. élet! Aztán van érdeklődés a kath. ügyek iránt és vannak lelkes szívek. Hát kell még eredmény? Még van, mindkét helyen tartottak f. év febr. 9-én diszgyűlést, melynek sikeret azok ismerik, kik ott voltak. Higgyék el, egy ily gyűlés nagyobb eredménnyel dolgozik és nagyobb sikert arat, mint a „semmit erő beszéd, melyet a népszövetség ellen mondtunk.“ Rajta tehát — mentül több népgyűlést és értekezletet tartani. A 12 óra kezd 1-re járni — és jajj lesz!! Evvel áttérünk a tudósításokra és átadjuk a szót a referenseknek.

Torja.

Torján februar hó 9-én volt községünkben a kath. népszövetség zászlóbontása lelkesedés és biztató kilátások mellett. A székely nép természeténél fogva lassan emelkedik üdvös eszmék felkarolására, nehézkesen, hosszas megfontolással mond „igen“-t, főkép ha a zsebnik is kell hozni bármily csekély áldozatot. Ismerve ezen népsajátosságot, szinte felve kezdeményeznek a vezetők ujjabb, bár életbevágó szervezkedéseket.

A kath. népszövetség piluláinak elkészített alakban való beadása mellett kellemesen csalogó ridég feltevéseinkben.

Borongós sejtelmekkel néztünk a fejlemények elé februar hó 9-én is, azaz csak néztünk volna, ha szemünket a „Nemere“ farsangi dühe által felzavart hófelhők látóképeségétől meg nem fosztják vala. Ilyen időben már delután 3 órakor megtelt az iskolának nagyterme s nem-sokára csatlakoztak az oltáregyesület tagjai is az imádási ájtatosság elvégzése után.

Balázs Ferenc főesperes tartott buzdító beszédet, kit folyton tartó betegsége nem tartott vissza, midőn kedvenc eszméje megvaló-

sításának ideje elközvetelt. A kath. öntudat felebresztésére irányultak szavai, majd az egyháznak hívei boldogságára vonatkozó munkálkodását fejtegette, ennek keretében vonva a népszövetséget is.

Feladatot és hivatást tűzött a hallgatók elé: „magyar katolikus vagyok, Isten úgy áldjon, a mint egyháznak s hazámnak hű gyermeke maradok!”

A lelkesítő felhívás után Badilla János ségédlelkész erővel és hévvel értekezett a népszövetség céljáról és szervezetről, megcáfolja mindazokat az ellenvetéseket, melyeket a tevékenységben nyilvánuló gyakorlati keresztény élet ellen felhozni szoktak sokszor még kath. emberek is.

Végül Solyom Mihály kántortanító érdekesen s a figyelmet lekötve szólt a jogvédelemről, a hallgatók által is jól ismert helyi esetek felsorolásával igazolva az előnyt s anyagi hasznot, mihez a népszövetség révén jutnak a hívek. Az értekezetet folyamán 40 tag jelentkezett s a beiratkozások folytak.

Többen ajánlották a távollévők között való apostolkodásra a szt. ügy érdekében.

Márton Mihály gazda a nép köszönetét tolmácsolta vezetőivel szemben, érdekes felfogással hangoztatván, hogy nem annyira az anyagi haszon, mint inkább szent hitünk védelme kelt örömet a szívekben, hogy így szervezve legyünk, a nép körében is felüti átkos szocializmussal szemben.

Biztató kezdet a siker eredményére kecsgetet. Előre!

Jelen volt.

Dicsőszentmárton.

Erdélyegyházmegyrénk eme legifjabb és mondhatni legintelligensebb hitközségében is zászlót bontott a népszövetség. Bámulatos lelkesedés, ügyszeret és érdeklődés voltak a dicsőszentmártoni népszövetségi gyűlés rugói. Nem is lehetett ez másképp, mert hisz a népszövetség eszméje test nélkül is felvilágyozza még a lethargikus álomban szenderegőket is, hát még a dicsőszentmártoniakat? Hisz itt a főgondnoktól kezdve az utolsó katolikus hívőig mindenki tenni akar, s gondnok, az egyh. tanácsosok, az egyszerű polgár katoná akarnak lenni abban a hatalmas táborban, mely hivatva van a katolicizmust megvédeni.

F. év február 16-án délután 2 órakor volt a zászlóbontás a „Nemzeti szálloda dísztermében.” Dicsőszentmárton értelmisége, polgársága, iparos osztálya ott volt. 120-an felül volt a megjelentek száma.

Himnussal nyitottuk meg az alakuló nagygyűlést. Puskás Gergely plébános frappsan vonásokban esetelte a gyűlés célját, a népszövetség rendeltetését, felhívta a közönséget a népszövetség megalakítására, melyre a hatalmasan feltörő „éljen” a megalakulást kimondta. Egyhangulag átadta a népszövetség zászlaját a lelkes község Puskás plébánosnak, ki hivatva lesz mint igazgató a népszövetséget vezetni és a lelkesedést „tettekkel” is igazolni nemcsak Dicsőben, hanem Kisküküllő vármegyében is.

Az alakuló nagygyűlés díszgyűléssé alakult át. Az előadói asztal először Pekry Sándor főgondnok foglalta el és megtartotta az egyháza iránti szeretetétől és ragaszkodásától ragyogó megnyitó beszédét. Jól esik látni és hallani, hogy civil ember is hangoztatja azt, miszerint a szervezkedésre itt a 12. óra. Az ismerés pálmáját a közönség nyújtotta át a főgondnoknak.

Gyárfás Elemér dr. ügyvédjelölt volt az

első előadó. A ki Gyárfás Elemért ismeri és ki nem ismeri az egyházmegyékben? Annak nem kell hírül adni, mint beszélt az előadó „a kath. öntudatról 2^a Ideális gondolkodás, tűz és lév, mely vallásosság és hűbőség jellemezte az előadást, mely alatt nem egyszer fel-felört az eljenzés, helyeslés, tetszés.”)

Meisel József volt a második előadó. A Népszövetség célját magyarázta meg a közönségnek a töle megszokott modorban: nagy tüzzel, lelkesültséggel s itt-ott megfűszerezte humorával. Az egyház külső és belső ellenségeiről beszélt s aztán ezek alapján a Népszövetség szükségességéről. S a beszédje alatt felhangzott, sűrűn felhangzott helyeslések mutatnak, hogy — mint mindig — ezúttal is megtalálta az utat a hallgatóság szívéhez. Beszédje a közönség nagy tetszéssel fogadta s ekkor már tudtuk, hogy a Népszövetség sorsa eldőlt Dicsőszentmártonban, még pedig jó irányban.

A záróbeszédet Rass Károly főgimnáziumi tanár mondotta. Beszédének elején felvetett egy nagyjelentőségű, rendkívül nagy szociális kihívással bíró eszmét. Indítványozta, hogy a Katolikus Népszövetség központja indíton mozgalmat az elaggottak nyugdíjintézte megteremtése ügyében, mely felekezeti és nemzetiégi különbség nélkül támogatást nyujtana mindenkinek, aki aggkora miatt keresetképtelen. Rámutatott arra, hogy Franciaországban a szekularizációt ennek az intézménynek a megvalósítása emián erőszakolták keresztül. Rámutatott arra, hogy ezt az eszmét nálunk is előbb-utóbb fel fogják használni az igazítás céljaira s hogy éppen ezért, meg kell ezt előzünk s nekünk magunknak kell ezt az intézményt megteremtünk.

Beszédének további folyamán nagy lelkesedéssel, szónoki tüzzel fejtegette a katolikus közvélemény kifejlesztésének szükségességét; hangsúlyozta, hogy ma is van ugyan erős közvélemény, de az nem mellettünk, hanem ellenünk foglal állást. Nagy tetszés és zúgó helyeslés mellett fejtegette, hogy micsoda bámulatos mozgalmat tudott támasztani a „magyar” sajtó és „magyar” társadalom a halálra ítélt Husz Ábrahám megkegyelmezése ügyében. Buzdító példaként állította oda ezt a bámulatos szervezetséget, mely minden követ megmozgatott s kiemelte azt, hogy ha egy többszörös rablőgyilkos érdekében a mi ellenfeleink olyan mozgalmat tudtak produkálni, mennyivel inkább meg kell azt nekünk tenni, ha a mi legszentebb eszményeinknek a megvédelmezéséről van szó.

Rass beszédének hatása alatt megindult Puskás közsőné szavai után a tagfelvétel.

120 taggal kezdte meg Dicsőszentmárton a munkát. Isten áldása rajtok s a derék plébános, aki igazán példás buzgalmat fejtett ki a talaj előkészítésében.

A gyűlés különbözően sürgönyileg üdvözölte a főpásztort, a központot. A dicsőieket pedig szeretettel üdvözölték: a Közművelődés szerkesztője, a segesvári testvérek, radnóthi hitközség és a nagyernyei elvtársak. Éljenek!!

Nagyernye.

Február 9-én Nagyernyében is megtartott a kath. olvasókörrrel összekötetésben az alakuló népszövetségi gyűlés. Dacára az orkanszerű zivatarnak, a gyűlés sikerült.

Szabó plébános ismertette a népszövetség célját, szükségességét.

Azután György Géza tartott igen tanulsá-

*) Más helyen közöljük a beszédet is, hadd élvezzük mindnyájan. Szerk.

gos előadást arról, hogy a kath. embernek mi mindent kell tudnia a természettan köréből.

42 népszövetségi tag jelentkezett és megalakult a Nagyernye és vidéke kath. népszövetség.

Mikháza.

Február 16-án Mikházán tartott az ügybuzgó P. Csizsér Elek zárdafőnök elénk részvét mellett népszövetségi gyűlést. A zárdafőnök ismertette a nagyfontosságú mozgalmat. A taggyűjtés kezdetét vette.

Sorra minden községben megindul a szervezés és rövid idő alatt eredményes munkáról számolhatunk be.

H I R E K.

Mit tehetünk lapunk érdekében?

Oly kérdést vetettünk fel, melyre a felelet végtelen egyszerű. Fizessünk elő a lapra. Ez az első és legfontosabb teendő, a mit lapunk érdekében azok tehetnek, kiknek a lapunk még nem jár. Ha jár, akkor küldjük be pontosan előfizetésünket. Minden lapnak létjogosultsága ettől van függővé téve.

Ezek volnának a radikálisabb teendőink nekünk, erdélyegyházmegyecieknek.

A többi teendők, melyeket felsorolni akarunk, nem saját szüleményünk, hanem Kassa nagynevű püspökeé. Parancsokba szedte a teendőket és elnevezte a „sajtó tizparancsának.” Ezekben mondja ő, hogy minden pap, tanító és lelkes laikus legyen hirlapíró. Tudósítsa minden eseményről a szerkesztőseget röviden és velősen. Ne balassa a híradást napokra, hanem amit ma hall, azt tegye papírra ma. Ne legyen érzékeny, ha tudósítása nem vált be. Ne kritizáljon, hanem inkább dolgozzék. Ezekből áll a tiz parancs!

Lapunk e témáról sokszor és sokat tárgyalt. Kért, rimázkodott, jajgatott — de rendszerint süket fülekre talált. Tudjuk, hogy nem egy pap, tanító, jó érzelmű laikus, nem is egyszer, de sokszor küldött nem köser szellemű lapokba tudósításokat, tárcát, értekezést — holott a Közművelődést hamarabb megkapta volna, — nem tette, mert ez „igy tetszett.” Arról is van tudomásunk, hogy nem egyszer történtek községünkben úgynevezett, „magni moment” események és csak egy levelezőlapba került volna a tudósítás, — elmaradt, mert a kényelem is valami. Azt is tudjuk, hogy nem egyszer leszólták a szegény „Közművelődés” munkatársait, strébereknek s nem tudom minek nevezték, mert végtelen előzékenységükkel így vélték egyházmegyénk egyedüli kath. lapját támogatni.

„Non sic Domine — non sic” mondta hajdanta egyik theologiai tanárunk, ha álutakon jártunk. Mi is azt mondjuk: „non sic”, — egy lapot így tartantunk, feleleveníteni, helyes útra terelni nem lehet. Ide egyetértés, összetartás, a szellemi erők összetorborzása, szeretet kell. Mi is a népszövetség mottója? „Isten a szeretet. Szeretet egyesít. Az egység erőt ad.” Ecce! Ez az, a mi hatalmassá tehet minket, sajtónkat és egyházmegyénket. Richárd párizsi érsek, ki a minap elhalt, méltóságán alulnak nem tartotta azt, hogy lapokba tudósításokat, vezércikkeket írjon, — nekünk derogál. Kegyelmes főpásztorunk a sok elfoglaltsága mellett, szakít időt és ír cikket, tudósításokat, a mint az utolsó Olt. egyll. lapszám mutatja, — csak mi, a közvitézék maradtunk el vezereinktől.

Egyházmegyénkben új szellem, üdítő, friss

szellő kezd lengeni: a népszövetség szelleme, a népszövetség susugó szellője. Érezzük, vagy érezni fogjuk jótékony hatását. Lapunk tehát a népszövetség központja kell, hogy legyen, mely irányít, vezet, bátorít, korbácsol. Ebben kell összpontosuljon munkálkodásunk.

Rajta tehát, aki írni tud, írjon. Küldjön tudósításokat, irányeszméket — több szem többet lát, több fej többet tud.

Meisel.

— **Személyi hír.** Püspök urunk e hó 13-án Kolozsvárra utazott az igazgató-tanács ülésére. A vasútról egyenesen az egyetemi hallgatók convictusába hajtatott, hol az egybegyűlt ifjaknak hatásos beszédet tartott. Nyomatékos szavakkal lelkükre kötötte, hogy ezt az időt, az előkészítő éveket lelküismeretesen használják fel. Csak így lehet később a közeleti szereplésük becsületes és jellemes. Leszorulunk mindenütt s bizony ennek okát magunkban keressük. A főpásztori szózat nagy hatással volt az ifjakra. Aznap d. u. körülbelül 40 diákot s egyetemi hallgatót gyóntatott, kiket aztan pénteken reggel 1/27 órakor a belvárosi leányiskola termében mondott szent mise alatt megáldoztatott. Majd a kórházban egy nehéz beteget látott el a szentségekkel.

— **Püspök urunk vendége.** Herceg Hohenlohe Klodvigné kedden délután a gyorsvonattal fiverének és édes anyjának látogatására városunkba érkezett.

— **Farsang három utolsó napján** a zárda-templomban tartandó szentbeszédnek szólnak: a) az önmegtagadásról, b) az imáról, c) a gyakori szt. áldozásról. E szép ájtatosságra ismételtel felhívjuk a híveket és a kath. egyletek s intézetek figyelmét.

— **Püspök urunk** Kolozsvárról pénteken, 14-én este érkezett vissza székhelyére Tamási Áron kanonok kíséretében.

— **A 14-diki igazgató-tanács ülés** rendkívül népes volt. Városunkból részt vett azon Tamási Áron praelátus kanonok, irodaigazgató.

— **Az egyházmegyei zsinat** előkészítő bizottsága dr. Ujfalusi József elnöklété mellett ma d. e. 1/211-kor tartotta alakuló és előkészítő ülését.

— **Hódolattal vettük** ez idei V. püspöki körlevelet. Arany tanács minden egyes sora. Arról szól ugyanis, mikép köttesének a jó házasságok. „A közmondás vallja: a jó házasság az égben kötötték, az égben vagyis Isten kegyelmében: nem a táncvigmaknál, mulató helyeken, nem a szülők háta megett, nem pusztá anyagi előnyök miatt, hanem hosszú és bűnökkel telt ismeretségek után, hanem Isten felelmében, az égben!” Más helyütt: „Azért vagyon annyi ifjú, kinek ha volna lelküismerete, nem is volna szabad házasodnia. A könnyelmű, erkölcselen élet, a szeszese italok élvezete s egyéb szenvedélyek már rég megrontották verüket.” Óva inti a főpásztor híveit a vegyes házasságoktól s szomorú vonásokkal festi annak káros következményeit. Közli a bójti rendeletet. A papokat inti, hogy a házasságról és eljegyzésről a legújabb rendeletet szorgalmasan tanulmányozzák. Tétéleket tűz ki a tavaszi korona gyűlésekre; mind életbe vágó tetel, de bennünket külö-

nösen ez érdekel: Melyek a papnak kötelelességei a kath. sajtóval szemben? Névszerint hány kerületi pap járhat kath. lapot és folyóiratot? (Hány kerületi pap dolgozik a „Közművelődés”-ben?)

— **Április 19-én életbelépő** új házasságkötési pápai rendelet magyarázatát dr. Balázs Endre rektor tollából a jövő számmal kezdjük meg. Hisszük, hogy ezzel nagy szolgálatot teszünk az illetékes faktoroknak.

— **Amerikai kispap** a gyulafehérvári papnöveldeben. Főpásztorunk a kath. népszövetség egyik füzetében olvasta, hogy mi magyarok édes keveset teszünk a kivándorolt magyarok lelki gondozásáért. Ez indította püspök atyánkat, hogy írjon Amerikába s kérjen egy ifjút onnét, ki náluk végezze a teológiát s megtanuljon magyarul s így visszatérve a magyarok lelkesze lehessen. Az érdekes válasz így szól: Excellenciának kegyes soraiért sietek köszöneimet mondani és bátor vagyok jelenteni — mit különben Right Reverend Michael Tierrey püspök uram is meg fog írni, — hogy a hartfordi püspök úr minden bizonnal fog küldeni egy jöetvágyú ifjút a jövő évi teológiai kurzusra és az illető nevé is közlendé annak idején püspök uram Öméltsóságá. — Persze én azt mondtam Öméltsóságának — és így batorkodtam Excellenciának sorait is magyarázni — hogy nemcsak egy évre, hanem az egész 4—5 évi tanfolyamra nyert felvételt az amerikai kispap, különben többet tenne ki az ide-oda utazás díja, mint az egy évi tartásdíj. — És Excellenciád kispapjai a praktikus amerikai kispaptól is igen sok amerikai eredetiséget és praktikus dolgot fognak tanulni. Püspök uram igen megörült, midőn tegnapelőtt személyesen közöltem vele Excellenciád jószágáról az értesítést. A mi egyházmegyénkben mintegy 10 olyan hely van, hol magyar papia volna szükséges, pedig csak két helyen van pap, Bridgeporton Madár János kollegám, helyben én, 4 kispap pedig még Budapestén tanul, az ötödik lesz Excellenciád pártfogottja. South-Norwalk, 1908. febr. 6. Grósz Ferenc.

— **Sajtó-ünnepély Kerelőszentpálon.** F. hó 9-én d. u. csinos kis ünnepség volt Kerelőszentpálon a r. kath. népiskolában — a Kath. sajtóegylet javára. Pompás szavalatszámokat adtak: Hajnal Gyula. (Arany: „A fülemile“). Remkay József („A hamis tanú“). Antai Ferenc („A gyermek álmai“), stb. elemi isk. tanulók. Dr. Kászonny Alajos, plebános lelkes szavakkal fejtegette a sajtó nagy horderejű szerepét a mai társadalomban. — A begyűlt összeget a szentpáli gyűjtéshez csatolva, elküldik a Kath. sajtóegylet (Budapest, Szentkirályi u. 28. sz.) címére. Ime, egyik módja a sajtóalap segítésének! . . . Kövessetek!!

— **Péter József,** szászfenési alesperesplebános halála. F. hó 12-én este tanítójával együtt valami kimutatáson dolgozott; jözüien megvacorázott, vacsora után e szavakkal: „Jaj Istenem, rosszul vagyok“, lezuhant a padlóra s a tanító már csak halálát konstatalta. Hirtelen halt meg szívszélhűdésben. Május hóban készült nyugdíjba menni. A gyalui filialis részére szép alapítványt tett. Nyugodjék békében!

— **A másik nepomuci szent János.** Ott áll a régi Turku-vendéglő előtt városunkban egy régi, rozoga szobor, valamikor jobb napjai voltak, de most . . . itt is kellene tenni valamit. Igazán, nem tudjuk megbecsülni azt a pár szobrot, aminek városunkat díszíteni kellene. Ehhez a szoborhoz egy józú történet is fűződik. Ráduly nagyprépostnak sok baja volt cselédeivel; panaszkodott rájuk. Egyik ismerősét megkérte, hogy szerezzon neki oly cselédet, ki nem káromkodik, nem reszegeskedik s nem éjjelez. Az ismerőse elvezette a nagy prépostot ehhez a szt. János szoborhoz s rámutatva így szólt: „Eece, a ki nem káromkodik, nem reszeges s nem éjjelez.“ Kellene méltó helyet keresni a városban egy új szent János szobornak.

— **A IV. püspöki körleveléből.** Látszólag kicsiny, de valójában fontos és jelentős dolgra hívom fel a tisztelendő lelkészkező papság figyelmét. A lelképásztorkodásban működők tapasztalhatták azt, hogy a hívek magukat a vasárnapi és ünnepi sz. misének egészben vagy részben való elmulasztásáról gyakran vadolják. Előfordul az az eset is, hogy furdőhelyeken, a hol templom vagy kápolna van, a furdőző közönség szeretne vasár- és ünnepnapokon, sőt, mert ilyenkor ráér, még hétköznapokon is sz. misét hallgatni. Mäskor átutazók vagy távolabb vidékről jövök is szeretnének a szent misén jelen lenni, esetleg a szentségekhez járulni. Ugyancsak megtörténik az is, hogy a midőn a hívek a gyónásra előkészülve a templomba mennek, a lelkész más rendbeli elfoglaltság miatt nem állhat mindig híveinek rendelkezésére. Ennek következtében az illetők elkedvetlenednek s rendesen vissza sem igen térnek. A feltett jószándéknak megvalósítását vagy az anyaszentegyház parancsának megtartását a bűnös hanyagságon kívül, neha külső körülmények is megakadályozzák. Ilyen körülmények: hogy a hívek, vagy az átutazók nincsenek tájékozva aziránt, hogy milyen időben tartatnak a szent misék, mikor lehet a szentségekhez járulni, mikor tartatnak a szent beszédek, keresztény tanítások az illető templomban? Hogy ezentul ebben a tekintetben a hívó közönségnek megkönynyítsük a vallási gyakorlatok elvégzését, másrészt, hogy a tisztelendő lelkészkező papságnak némely helyen igazán sokoldalú elfoglaltságát eredményesebbé tegyük, a következőket rendeljük el: Minden olyan templomban s kápolnában, melyekben a vallásy gyakorlatok nyilvánosan végeztetnek, tábla függesztendő ki, melyen a vasárnapi és hétköznap sz. miséknek, szent gyónás és áldozásnak, valamint a szentbeszédnek illetőleg keresztény tanításoknak ideje meg legyen jelölve. Ezen „Az istenitisztele sorrendje“ című hirdetési tábla vagy a templom ajtaján vagy magában a templomban helyezendő el.

— **A Vörös Kereszt** helybeli fiókjának febr. 15-iki közvacsorával összekötött estélye, melyet lapunk mult számában jelezünk, minden tekintelben igen jól sikerült. A közönség zsufozásig megtöltötte a Hungária szálló éttermét, hogy a gondosan összeállított műsort élvezze. A szereplők Berreck Hilda, Molnár Aranka, Schuller Margit, Jákobi Emil, dr. László Ilona, Guardazonny Rózsika, Roska Rózsika, Atzél El

Tüdőbetegségek, hurutok, számköhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkör „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapkató orvosi rendeletre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona

ma, Szekál Mihály, Bihary Béla egytől-egyik derekasan megtették a maguk feladatát, hogy a közönséget nemesen szórakoztassák. Az estélyi sikerében a főresz mindenesetre a tevékeny, nőelnököt Ávéd Jákónét, illeti meg, ki fáradhatatlan buzgalommal az összejövettel érdekében minden lehető elkövetett, de serényen működött mellette a női választmányának néhány tagja is. A várparancsnokság a jótékony célra való tekintettel a 31. gyalogrezd zenekarának egy részét bocsátotta díjtalanul rendelkezésre. Felülfizettek: Issekutz Antal, Schwarc Gyula, Goldschmidt örnagy, Krzyzewszky Géza, Szongott Vilmos, Hennel Ártur, Dahinten Viktor, Aupsitz Katalin, Friedmann Mór, Arnstein Lipótné, Fischer N., Porutiu Nonusz, Ungár Albert, N. N. főhadnagy, Jónás Mihályné, Lobstein Béla, Reisz Árpád dr. 1—1 kor., Náthán Bernát dr. 1.20 K., Nicola dr., Bródi M., László Jenő, Horváth Mihály, Jelinek N., Bartha Győző, Emmánuel Győző dr., Baumann Arnold, Szigeti járásbíró, Szekál Ignác, Velician Kamill dr., Demény Henrik dr., Klein Ártur, Mendel Manó, Gaál Béla dr., Vince Albert, Güttner Wolfgang, Issekutz János 2—2 kor., Scherman Kálmán 5 K., Baruch Mór, Stern Henrik, Löw Emil, Kosteá Emil dr., Löw Károlyné 3—3 koronát, Glück Adolf, Majlath Ferenc, Bürger Mártonné 4—4 koronát, Fuchs Nándor 8 koronát, Novák Ferenc 9 koronát. Az estély összes tiszta jövedelme 432 kor. 19 fillér, mely a szegények jövő teli felségzésére fog fordítani. A megmaradt ételneműket az elnökség szétosztotta a szegények között.

— **Nagynyeden** szombaton Függetlenségi bált rendez az ottani 48-as kör a városház dísztermében. Kezdeté este 9 órakor.

— **Szárhegyi level.** Szárhegyen január 13-án volt megyebíró és egyháztanács-iskolások választás. Az egyhangú választást Kegyelmes Püspök Urunk főpásztori jóváhagyásával megerősítette s az új egyháztanács és iskolázási tagok folyó hó 9-én tettek le a templomban az esküit.

Mindnyájunk szíve örömmel telt el a szép napon, de örömlünk nem is lesz muló, mert az új egyháztanácsosok legelső összejövetelük alkalmával oly fényes bizonyítékot adtak nemes szívük vallásos érzetének, hogy e sorokat örömlőknek között íróm.

Nem kevesebbről van szó: minthogy új templom építessék.

A ki Szárhegy 4—5 ezer, tiszta kath. lakosságát egy nagy templom birhatásának örömeiben akarja részesíteni, azt bizonyosan a jó Isten megjutalmazza. Hiszen a szárhegyi plébánia templom ezelőtt mintegy 600 évvel épült. Azóta sokszor javították, átalakították, de a hívek sokaságát tekintve, hatszor akkorára lenne szükség.

Úgy látszik, az isteni gondviselés ezt a nemes egyháztanácsot választotta az ő szent ügyének előbbrevitelére, mert Ferencz András az ő nemes szívének sugallata folytán a templom-építést szóba hozva, egy aláírási ívet nyitott meg, melynek eredménye a következő:

1. Ferencz András 3000 K., 2. Bartalis Ignác (főgondnok) 2000 K., 3. Angi István (al-gondnok) 2000 K., 4. Oláh Gergely 2000 K., 5. Oláh Alajos 1000 K., 6. Oláh Albert és neje 1000 K., 7. Pál Antal és neje Bartis Amália 1000 K., 8. Oláh Károly 500 K., 9. Czibalmas Lajos 500 K., 10. Czibalmas István 400 K., 11. Ferencz Janos 200 K., 12. Korpos János és neje 200 K., 13. Szász Imre és neje 100 K., 14. Ferencz András (Imréné) és neje 100 K., 15. id. Ferencz József 100 K., 16. Laczkó Antal 100 K., 17. ifj. Keresztes István

100 K., 18. ifj. Ferencz Mihály 100 K., 19. ifj. Ferencz József 50 K., 20. Ferencz Dénes 50 K., 21. Csörgő Dénes 50 K., 22. Lőrincz Ignác 25 K., 23. Árpá Lajos 25 K., összesen 14.600 korona, azaz: Tizennyézezerhatszáz koronára.

Igy mutatta be a szárhegyi új egyháztanács magát.

Dicsérni a fent irtakat nem célok; a tett megdicsérte őket, hanem azon hő óhajom száll imaszárnyakon az egzek felé: „A kinek ők hajlékok akarnak építeni; az áldja meg a megkezdett munkát! s adja meg ez adakozók mindenkinek megérnie az új templomban a „Te Deum“ elzengését!“ A mai korban ilyen gyűjtéshez és áldozatkészséghez nem kell kommentár.

— **Egy amerikai bál.** Mister Jamnes úr jótékony célra gyűjtött pénzt kezelt, illetve elkezelt. Hogy a pénz megterüljön, bált rendeztek az elmés amerikaiak. A bál jól sikerült, tomboltak a jókedvtől és pezsgőtől. Végül követelték a sikkasztó elővezetését, illetve bemutatását. Örült tapsolás és eljénzés. Az egyik szónok hálátelt beszédben fejezte ki Mister Jamnes úr előtt a publikum köszönetét, „mert — úgymond, ha te nem sikkasztóttál volna, mi nem báloztunk s mulhattunk volna.“ Hiába, van kedély Amerikában.

— **Pályázat.** Az alsófehérmegyei róm. kath. tanítóegyesület pályázatot hirdet a következő tételre: Fejtessek ki a népiskolai törvények alapján, hogy miképpen biztosíthatjuk népiskoláink vallásos jellegét és autonómiáját, az állami segély igénybevétele mellett. Jutalma 30 korona. Határnap: f. évi április hó 15. Gyula fehérvárt, 1908. február hó 15-én. Az elnökség.

— **A betegségek** elleni harcban a világ legkiválóbb orvosai egyesülnek. E betegségek sorában az első helyet az Epilepszia (Nyavalyatörés) foglalja el. E bajban szenvedőknek vigasztal szolgálhat azon értesülésünk, mely szerint egy magyar orvos e betegség ellen új és hatékony gyógyító módszert alkalmaz, amelyért már a külföld is méltó elismerésben részesítette. Ez orvos Dr. Szabó Sándor Budapest, V., Alkotmány u. 5; ki készséggel nyújt felvilágosítást mindazoknak, kik gyógyító módszere segélyével e súlyos bajtól szabadulni óhajtanak.

— **A gyermek számárhurutos.** Ne késsen tehát megkérdezni az orvostól, hogy mit tart a „Sirolin-Roche“ nevű szerről. Számbalan orvosi vizsgálat eredményeként megállapították, hogy számárhurut gyógyításánál semmiféle más szer nem állja ki a versenyt a „Sirolin Roche“ al. A köhögést szünteti és gyorsan egészben elmúlik. A gyógyszerárakban kapható „Sirolin Roche“ teljesen ártalmatlan, nem izgat és a gyermekek kellemes jó ize miatt szívesen veszik.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **A „Borromeus“** kath. hitszónoklati folyóirat (Győr; előf. ára 8 kor.) most megjelent füzeté (3—4) igazán korszerű tartalommal rendelkezik. Szuszai Antal rozsnyói szentszéki ülnök nagy tudással s ügyességgel megírt számos erdekes példával fűszerezett „Népfelvilágosító beszédorozata az alkoholoról“ befejezett nyer. Most indul nálunk székelyföldön mind szélesebb-szélesebb mederben ez a népmentő mozgalom. E megjelent beszédorozatot valóban kiváló fegyver a lelkeskedő papság kezében. A füzet gyöngye Dr. Podraczky István c. püspök „Nagybőjtői szentbeszéd sorozata: Jézus egyháza.“ Ez még az előbbinél is aktuálisabb s valóban nem jöhetett volna alkalmasabb időben, mint most.

A kath. népszövetségnek a napokban tartott pesti díszgyűlése után az egész országban folyik az alakulás s e beszédorozatot épen a jó alap megvetésében nyújt hatalmas segítséget. A kath. öntudat felélesztése lesz az eredménye e beszédekben tárgyalt igazságok elhíntésének a nép között. Van e füzetben ezeken kívül még 10 szentbeszéd az egyházi év közeledő vasárnapjaira s más alkalmakra. A lelkeskedő papság e segítőjét ismételtelen a legmelegebben ajánljuk.

* **Kis Pajtás** (szerkeszti Csöppike Csanika). Megjelent a 25. száma. Édes mosolygás minden sora s mosolygó élet maga a kis lap. Vidám, kedves hangú, közvetlen, igazi „kis pajtás“-a az apró népségnek; képei elevenek tartalma részint tanulságos, részint mulattató. Versek, apró elbeszélések, mesék, gyermekhírek, trefás apróságok, fejtörők, tudomány-csöppek, a Csöppike Csanika póstája s még mi minden! Minden kis sorában a gyermekszoba édes-naiv hangja, jókedve, elevenisége. Megrendelhető Kis Pajtás, Budapest VII., Thököly-út 16. Előfizetési ára egész évre 6 kor. Febr.—június végéig 3 kor.

* **Órangyal** (képes gyermekújság). A legtöbb ember az évfolyamok számából itéli meg a lapot. No, hát ez a XXIII. évfolyamba lépett. Tartalma is mutatja külömben, hogy mennyire életrevaló: Isten nevében; A kis Jézus a templomban (vers); A gunyolódó (elbeszélés); Két kis egér (vers); A két honvéd (történelmi elbeszélés); Bársony kutyája úti levelei; Lévelszekrény. A szöveg érdekes képekkel; van egy gyönyörű nagy oldalképe: a kis Jézus a templomban. A kis lap megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ára egész évre 2 kor. Szerkeszti: Kárpáti Endre ny. fels. leányisk. igazgató, Győr.

Levél a Vereskereszt-bálból.

Gyulafehérvár, 1908. február 16.

Kedves Szerkesztő Bácsi!

Mielőtt kitenné soraimat lapjába, kérem nézze át egy kicsit, mert olyan fáradt és kábult voltam, mikor írtam. Először voltam bálba — maga persze nem tudja, mit jelent ez egy serdülő lánynál. Mamám oly sokat dolgozott ruhámon s annyiszor kellett felpróbálnom — persze a nővérek, kik tanítottak, nagyon érdeklődtek az én bálit tolettem iránt; hogye mutattam volna meg nekik; meg voltak elégedve, nem volt attetszőség vagy kivágás rajta. Az egyik jó soror egy Mária-ermet dugott ruhamba. Úgyebár maga nem mosolyg ezen, hiszen úgy hallottam, jó ember, a kis-papokat tanítja, — de ott a bálban egy pár fiatal embernek egész naivul elmondám s az utálatosak olygúnyosan kacagtak, — nem is táncoltam velük. Úgy e jól tettem?

Benyitottunk a Hungária üvegtermébe: mily káprázatos fény, ragyogás, sürgés-forogás, — azt hiszem ott volt a villanyos direktor is, mert oly fényesen meg nem világított a villanykörte a városban soha. Elő! a teremben egy csinos szinpad állott, asztalok mindenféle s mennyi étel: brrr! Kelltt is nekem. A cigány huzta — aztán a szinpadon játszottak, énekeltek, táncoltak kake-voket, vagy hogy is mondjak, — nohát ez nem volt szép, — ennél sokszor el kellett pirulnom, nem is mertem többet a szinpadra nézni. Istenem, mily jó étvágyuk volt az embereknek . . . tudja Isten miért, úgy haragudtam most arra a sok ételre, olyan sokáig tartott a vacsora.

Én már táncolni szerettem volna! Végre úgy 10 óra tájban (máskor ilyenkor már rég

aludtam!) megkezdődött a tánc. Vacsora alatt — magának megvallo, de el ne áruljon — kiszemeltem magamnak egy szelidarcú, széke fiatal embert s képzelje csak Szerkesztő bácsi, úgy elpirultam, mikor odajött s az első táncra kért fel. Tudja Szerk. bácsi, ezt a fiatal embert sokszor láttam a templomban s oly szépen ajtatosan imádkozik mindig . . . többet nem árulok el . . . egyszer virágot is adott . . . a négyeseket vele táncoltam s mikor oly szeliden s nem oly gúnyosan, mint azok a többi utálatosak, egy szál virágot kért tőlem . . . Istenem, mit tehettem egyebet . . . adtam neki s ő . . . tudja mit tett . . . ajkához emelte és . . . és megcsókolta . . . jaj csak ezt meg ne tudják a nővérek!

Kik voltak ott? Hát Istenem én csak azt láttam, hogy ott volt az a kékszemű fiatal ember, a mamám, meg a papám, meg aztán én — igazán többet én nem láttam. Néha-néha láttam Ávéd nénit, meg aztán azokat, kiket minden alkalomkor lehet látni a bálókban, — ha megy az utcán, a kikkal találkozik, — gondolja el, hogy azok mind-mind ott voltak. Volt sok katonatiszt is, de engem most már nem igen érdekelték. Hát kérem Szerkesztő bácsi ne értsen felre, mintha azelőtt . . . úgy zúg a fejem, nem is tudom mit írok. Ép 4 óra volt, mikor a papa a kaput kizárta s otthon voltunk. Aludni igazán nem tudtam, folyton a cigányzene zúgott a fülembe s ha behunytam is a szememet, oly világosság volt előttem s abba a világosságba egy arcz . . .

Ezzel végzem leveletem, még csak azt jegyzem meg, hogy másnap 10 órakor pontosan ott voltam a zárdába a misén. Ha átnezi mindig cikkemet, máskor is írok magának. Nem tudom miért, de a bál után úgy szeretek írni. Vagyok hive:
Csilla.

Az illetékegyenértéki adó és ezek bevallása.

(Folytatás és vége.)

10. Ugyancsak megjegyzendő, hogy a törvény értelmében illetékadó alá nem tartozik: a) 400 forintot = 800 koronát meg nem haladó tiszta jövedelem, ha ez valamely egyes személyre és ennél több jövedelemmel nem bíró javadalmazottat (tanítót, harangozót, sekrestyést, templomszolgát stb.) illet meg; — ellenben ilyen illetékegyenértéki adómentességet nem élvez a jogi személy, (egyház, iskola, templom, hitközség stb.) azon címen, hogy őszes évi jövedelme a 400 forintot = 800 koronát meg nem haladja. (1215/1888. évi döntvény, Pénzügyi bíróság.)

11. A kizárólag elaggott papok és tanítók ellátására rendelt alapítványok ingó vagyona szintén illetékmentes, (1350/1889. Pénzügyi Bíróság döntvénye.) továbbá a bányatársuladák ingó vagyona, temetkezési egyletek ingó vagyona, (1410/1889. P. B. döntése.) — Ha pedig bekebelezett adósság terheli az illetékegyenérték fizetésére kötelezett jogi személyt, akkor az illetékegyenérték kiszabásánál ez megemlítendő, ez a bekebelezett tartozás az ingó vagyon értékéből levonandó. (Penz. közig. Bíróság 1290/1889. sz. a. k. döntvénye.)

12. A kizárólag tanítók, óvónők és tanítónők fizetésére rendelt egyházi alapítványok ingó vagyona szintén illetékmentes; (1410/1889. sz. a. k. döntvény P. Bíróság.) valamint a tanulók számára szolgáló mindennemű ösztöndíjalapítványok is illeték-

egyenértéki mentességet élveznek a fentebbiek alapján. (1393/1889. sz. a. k. Pénz. Bíróság döntése.) Aki ezeket kezeli, csak az köteleztetik a bevallásra, — nem aki élvezi vagy közvetíti.

13. Az illetékegyenérték alá eső ingó vagyon értékéből a kegyűri terhek évi összegeinek husszorosa levonandó, ami pl. püspökségek, pátronátusok és nagyobb beneficíatusoknál veendő főleg igénybe (1473/1889. Pénz. Bíróság döntvénye.), vagy a státus vagyonnál, ami tehát részleges adómentességet állapít meg.

14. A kizárólag és tüzetesen templom építésére tett hagyományok, valamint a kórházak, arvaházak és iskolák számára tett *hagyományok* is illetékmentesek; míg pl. a Kálvária-alapra vegyes célra tett egyházi hagyomány illetékegyenérték alá tartozik; mert ez nem kizárólag isteni tisztelet céljaira szolgál, hanem magánajátosságra; az élő szóval tett miscalapítvány pedig akkor élvez illetékmentességet, ha az egyház később maga állít ki alapító oklevelet, de ezt az alapító alá nem írta. Tíz év után azonban ezt is terheli az illetékegyenértéki adózás. (20, 19. és 5059/1889. sz. a. k. Pénz. Bíróság döntvény.)

Nemcsak tudni kell mindezt, de vigyáznunk kell arra is, a folyamatban lévő bevallásoknál, hogy ami illetékmentes, ennél azt megjegyezzük és az illetékmentességet követeljük úgy az ingatlanoknál, mint az ingóságok bevallásánál, mert ha ezt elmulasztjuk, az adóhivataltól ugyan hiában várjuk, hogy ki ne vessék ezekre illetékmentesül és akkor vagy fölébvezünk kell (ami magában veve is kellemetlen); vagy pedig egy évtizeden át hiában megterheljük ennek fizetésével egyházunkat.

Vigilantibus jura!

Azért talán szolgálatot teszek paptársaimnak ezek részletes felsorolásával és még nagyobb szolgálatot tenne, aki a központban ezeket esetleg még pótolná és kiegészítené, még jobban megvilágítaná, hogy a periferiakon a tapasztalatlanabbak is jobban tájékozódjanak. Denique, több szem többet lát, s ma már példákkal lehet a kérdést megvilágítani.

Sőt talán kívánatos volna ezeket most alkalmilag jobban részletezni a Circulárisokban is, mert pl. a fiatalabbak alig ismerik az idevágó régebbi törvényeket, rendeleteket, Rókának és Oltványi Pálnak ide vágó tájékoztató művecskét, míg a központban avatott szakértőkkel rendelkeznek, kik ezzel hivatalból és minden nap foglalkoznak, úgy szintén ezen művek ott a könyvtárakban bizonyára rendelkezésre állanak.

Végül óhajtanád volna, hogy a kiknek kétélei és nehézségei vannak a bevallásnál, az vesse ezt papírra és közölje a Közművelődés hasábjain mások okulására; a központi felülvizsgálók pedig szintén közöljék és igazítsák helyre nyilvánosan a lap hasábján a felülvizsgálatnál tapasztalt tévedéseket, hogy abból mások okuljanak és a fölébbezeseknél erre hivatkozhassanak.

Cibinensis.

A szerkesztő üzenete.

Jurista bál tudósítójának. Helyben. Nagyon örülök, hogy jól mulattak s annyian felülüliztek; de bocsásom meg, a referáda nagyon későn érkezett, idejét multa s így névtelenül is levén beküldve, nem közölhetem. A tudósításnál fő a gyorsaság. — Külömben máskor is szívesen látom.

—i—s dr. Levelét megkaptam. Köszönet. Ön nem csak ír, hanem úgy is cselekszik. Az expedició egyszerre történik — a késedelmen már segítve van. Üdv.

Csilla k. a. Helyt. Szívesen simitok-fésülök, csak írjanak minél többen. Az ígért narancsot betegeim számára szívesen fogadom.

Pályázat.

A kolozsi rkath. hitközségben a kántortanítói állás nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött, melyre ezennel pályázatot hirdetek.

Ez állás javadalmazása következő: 1. a templom pénztárából évi 240 kor., 2. a hivatott párber címen mintegy évi 240 kor., 3. 42 hold szántó és kaszáló jelenleg 6 évre kiadva, haszonbér évi 620 kor., 4. államsegély fizetékieskiegészítéskép 294. kor., 5. stóla mintegy 50. kor., 6. szentmise alapítványi kamatjára 19 kor. 12 f., 7. az arra jogosultnak államsegéllyel ötödéves korpólték.

Természetbeni jó lakás, mely áll 2 szoba, konyha, kamara, pince és sütőházból. Gazdasági melléképület: csür, pajta, sertésól és faszin. Veteményes kert, kúttal.

Kötelesség: az összes kántori teendők végzése. Mindennapi 6 osztályú osztatlan fiú tanoncok tanítása az egyházi énekekre a mindennapi és ismétlős tanulók oktatása.

A birtok után mindennemű adót a javadalmazás fizet.

Pályázati határidő f. évi március 1-je. Pályázók felkéretnek, hogy tetszés szerint valamelyik közbeeső vasárnapon kántori próbára személyesen megjelenni szíveskedjenek, mivel a személyes megjelenés előnyt nyújt.

A kellően felszerelt folyamodványokat kérem alóírt címre beküldeni szíveskedjenek.

Kolozs, 1908. február 5-én.

Bálint Gergely,

lelkész
iskolaszéki elnök.

Sz. 133—1908. vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bíróság végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Neubani cs. kir. járásbírósnak 1908. évi C. I. 1738/7. számú végzése következtében M. Spitzer javára Herzfelder Sarolta ellet. 688 K. 05 f. s jár. erejéig 1908. évi január hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 859 kor. 49 fill. re becsült következő ingóságok, u. m.: bolti árucikkek, és bolti berendezés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbírósnak 1908. évi V. 128/1. számú végzése folytán 688 kor. 05 fill. tökékövetelés és jár. erejéig, Gyulafehérvárt alperes lakásan leendő esz-közlésére 1908. évi február hó 24-ik napjának delutáni 3 óraja határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérvárt, 1908. évi február hó 23. napján.

Germán, kir. bír. végrehajtó.

Rákóczi Sorsjáték.

(II. Rákóczi Ferencz lovasszobra javára.)

Főnyeremény:

40,000 korona.

Második nyeremény: 10,000 korona.

Harmadik nyeremény 6000 korona,

összes nyeremények 90,000 K.

Egy sorsjegy ára egy korona.

HUZÁS 1908. MÁRCZIUS HÓ 15-ÉN.

Sorsjegyek kaphatók

Papp György főtéri üzletében

GYULAFEHÉRVÁR.